

AZ IPARJOGVÉDELEM JOGI ALAPJAI

dr. Jókúti András
Jogi és Nemzetközi Főosztály
Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
2014. június 5.

A SZELLEMI TULAJDON VÉDELME NEK RENDSZERE

- Szerzői jog és kapcsolódó jogok
 - szerzői jog
 - szomszédos jogok (előadóművészek, rádió- és televízió-szervezetek és hangfelvétel-előállítók jogai)
 - az adatbázis-előállítók *sui generis* védelme
 - Iparjogvédelem
 - szabadalom (+kiegészítő oltalmi tanúsítvány)
 - védjegy(oltalom)
 - formatervezési minták oltalma
 - növényfajta-oltalom
 - használati minták oltalma
 - földrajzi árujelzők oltalma
 - mikroelektronikai félvezető termékek topográfiájának oltalma
 - [know-how, üzleti titok]
-

AZ IPARJOGVÉDELMI OLTALOM INDOKAI

- innováció előmozdítása egy időleges monopoljog biztosításával (szabadalom, használati minta, növényfajta-oltalom)
- az innovatív megoldásokról szóló információ terjesztése (szabadalom, használati minta)
- a fogyasztók tájékozódásának elősegítése (védjegy, formatervezési minta, földrajzi árujelző)
- vállalati imázs, goodwill felépítése (védjegy, formatervezési minta)
- minőség és hagyományok megőrzése (földrajzi árujelző)

AZ OLTALOMSZERZÉS ELŐFELTÉTELEI

- Anyagi jogi előfeltételek
 - oltalmi formánként eltérő oltalomképességi feltételek
 - kizárás az oltalomból
 - a bejelentés tárgya oltalomképtelen
 - törvényi kizárások jogpolitikai célból
- Eljárásjogi előfeltételek
 - megadásra/lajstromozásra irányuló hatósági eljárás (vagy annak hiánya lajstromozás nélkül létrejövő jogok esetén)
 - hivatalból vizsgált feltételek
 - oppozíció (harmadik személy fellépése) esetén vizsgált feltételek
 - bizonyos előfeltételek vizsgálatának hiánya (az oltalom érvényességét megkérdőjelező megsemmisítési/törlési eljárásokban hivatkozhatók)

AZ IPARJOGVEDELMI OLTALOM JELLEMZŐI

- Kizárólagosság (időleges monopólium = versenykorlátozás)
 - használat/hasznosítás joga
 - jogosulatlan használat/hasznosítás elleni fellépés joga
 - a használat/hasznosítás engedélyezésének joga (licencia)
 - hatály (területi, időbeli, mennyiségi) és licencdíj
 - kizárólagos, jogosulti hasznosítás kizárása, lajstromba bejegyzett, allicencia
- Territorialitás
 - területhez kötötten megadott jogok
 - az oltalom földrajzi hatálya
 - a kizárólagos jogok érvényesíthetőségének határai
- Az oltalom keletkezése és kezdete
 - bejelentés napja (erre visszaható hatállyal keletkezik, időtartam kezdete)
 - közzététel napja (ideiglenes oltalom keletkezése)
 - megadás/lajstromozás napja (végleges oltalom keletkezése, egyéb joghatások)

AZ IPARJOGVÉDELMI OLTALOM JELLEMZŐI

- Elsőbbség
 - bejelentési – belső – uniós elsőbbség
 - konkurens (ütköző) bejelentések közötti „rangsor”
 - az újdonságkutatás és a feltalálói tevékenység vizsgálatának referencia-időpontja (technika állása)
 - közzététel 18 hónapos határidejének kezdete
- Az oltalom terjedelme
 - szabadalmak: igénypontok (értelmezve)
 - védjegyek: megjelölés + árujegyzék (jó hírnévvel „tágítható”)
 - formatervezési minták: eltérő összbenyomás (tájékozott használóra)
- Az oltalom korlátai
 - oltalmi idő
 - szabadalmak: max. 20 év + SPC + hosszabbítás; védjegy: 10 évente megújítható, formatervezési minták: 5 év + 4x megújítható
 - használati kényszer, fenntartás, megújítás
 - jogkimerülés (EGT-beli forgalombahozatallal)
 - kivételek (pl. magánhasználat, kísérletek, saját név, alkatrészek)
 - korlátozások (pl. előhasználat, tranzitárúk, kénvszerengedélvek)

A TERRITORIALITÁS MEGHALADÁSA

- Nemzeti bejelentések megtétele (uniós elsőbbséget érvényesítve)
- Regionális oltalomszerzési rendszerek
 - egységes uniós oltalmi formák (pl. CTM, RCD, CPV, PDO/PGI)
 - európai szabadalmi reform (megerősített együttműködés, ESZB)
 - nemzetközi jogi alapon központosított megadási rendszerek (pl. Európai Szabadalmi Egyezmény)
- Nemzetközi lajstromozási rendszerek (WIPO igazgatás)
 - könnyebben kezelhető bejelentések nemzetközi szinten
 - a végső döntést a nemzeti/regionális hivatalok hozzák meg (egyres esetekben a „hallgatás” az oltalom elismerését jelenti)
 - az eredmény: nemzeti/regionális oltalom, nem egységes hatállyal (noha a „kiinduló” oltalom/bejelentés sorsa kihatással lehet a többire)
 - Madrid, Hága, Lisszabon, PCT
- Kombinációk (pl. euro-PCT bejelentés egy nemzeti szabadalmi bejelentés elsőbbségével, akár egységes hatály utólagos bejegyzésével egy bizonyos tagállami körre)

AZ IPARJOGVÉDELEM SZABÁLYOZÁSI RENDSZERE

- Nemzetközi szabályok
 - TRIPS (WTO-megállapodás melléklete)
 - WIPO (Párizsi Uniós Egyezmény, BUE, WCT, WPPT, TLT, PLT, nemzetközi lajstromozási rendszerek, osztályozási megállapodások)
 - ESZE (*de facto* harmonizáció a szabadalmazhatóságra nézve)
- Európai Unió
 - vertikális harmonizáció (védjegy-irányelv, design-irányelv, biotech irányelv, topográfia-irányelv, SPC rendeletek)
 - horizontális harmonizáció (jogérvényesítési irányelv, IP vámjogi rendelet)
 - uniós oltalmi formák (CTM, RCD/UCD, CPV rendeletek)
 - EU és harmadik országok közötti megállapodások
 - Az EU Bíróságának esetjoga (előzetes döntéshozatal)
- Nemzeti jogszabályok
 - harmonizált területek (pl. polgári jogi jogérvényesítés, egyes védjegyjogi szabályok)
 - nem harmonizált területek (IP büntetőjog, használati

A SZELLEMI TULAJDONJOGOK ÉRVÉNYESÍTÉSE

- Az iparjogvédelmi oltalom megsértése: bitorlás
- Polgári jogi jogérvényesítés (bírói út)
 - objektív alapú szankciók (pl. eltiltás, elégtétel, adatszolgáltatás)
 - kártérítés (felróhatósági alapon)
 - ideiglenes intézkedések
- Büntetőjogi jogérvényesítés
- Vámhatósági intézkedések
 - vámkezelés során feltartóztatott áruk (*ex officio* vagy vámfigyelési kérelemre)
 - a bitorlásról a hatóság nem hoz döntést, az intézkedések a szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk határon való megállítására vagy megsemmisítésére irányulnak
- Peren kívüli eszközök (mediáció, választottbíráskodás, domain-viták döntnöki eljárásban)
- Hatósági ellenőrzés (földraízi árnyelzők)

